

Så kan du bidra

Här är några saker du själv kan göra för att minska miljöriskerna.

- Köp och hämta inte ut mer läkemedel än vad som behövs för din behandling eller att ha i beredskap för en behandling. Följ behandlingsrekommendationen.
- Lämna in alla överblivna läkemedel på Apoteket, där de tas om hand på ett sådant sätt att de inte skadar miljön. Den genomskinliga returpåse som Apoteket delar ut är bäst att använda.
- Läkemedelsinnehållande plåster och vaginalinlägg med östrogen – både använda och oanvända – är särskilt viktiga att inte hantera fel. Detsamma gäller vissa förbrukade flergångsinhalatorer med avsevärd mängd läkemedel kvar efter användningen. Ett säkert omhändertagande är därför att lämna in alla dessa på apotek. Läs därför den instruktion som följer med extra noga.
- Tänk också på att helt tomma läkemedelsförpackningar går att återvinna precis som de flesta andra förpackningar. Lämna dem därför i kommunens förpackningsinsamling om inte annat rekommenderas i bipacksedeln som följer med läkemedlet.

Vid frågor om läkemedel och miljö
vänd dig till din läkare eller ditt apotek

Kan mitt läkemedel skada miljön?

Frågor och svar om
hur använda och
oanvända läkemedel
kan påverka vår natur

EN SKRIFT FRÅN STOCKHOLMS LÄNS
LANDSTING OCH APOTEKET

Hur hamnar läkemedel i naturen?

Om läkemedel kastas i soporna eller spolats ned i toaletten kan de så småningom hamna i naturen. Men även läkemedel som används kommer ut i våra avlopp eftersom läkemedel lämnar kroppen via urinen och avföringen. De når då reningsverk samt ibland också vattendrag och grundvatten. Eftersom läkemedel ofta är anpassade för att stå emot biologisk nedbrytning kan de finnas kvar i naturen under lång tid.

Varför tar inte reningsverken hand om läkemedlen?

Det finns ännu inte någon bra metod att rena avloppsvatten från läkemedel. Det är inte heller bra att läkemedlen fastnar i avloppsslammet eftersom det ibland används som jordförbättringsmedel.

Har man funnit läkemedel i miljön?

I flera länder, även i Sverige, har läkemedel kunnat spåras i små mängder i dricksvattnet. Halterna man funnit i Sverige har varit mycket låga och innebär inte någon som helst risk för människor som dricker vattnet. I bottensediment i Nordsjön har man hittat verksamma ämnen från läkemedel och i Antarktis har man hittat bakterier som är motståndskraftiga mot antibiotika.

Kan läkemedel skada miljön?

Antibiotika kan till exempel påverka miljön genom att öka förekomsten av resistenta (motståndskraftiga) bakterier. Det är också känt att hormonstörande ämnen från läkemedel till exempel östrogen kan påverka fortplantningsförmågan hos fisk.

Vad görs i Sverige för att minska läkemedelsrester i naturen?

Sverige har en framskjuten roll när det gäller att skydda läkemedel från att nå miljön. Apoteken i hela landet tar emot privatpersoners överblivna läkemedel för att förhindra att de slängs i soporna eller spolats ned i toaletter. Sjukvårdens överblivna läkemedel tar landstingen hand om. Stockholms läns landsting följer läkemedelsnivåerna i naturen genom regelbundna mätningar i vårt dricksvatten. Prover tas också på fisk och vatten i Mälaren samt Östersjön. Apoteket AB bedriver sedan 2005 forskningsprogrammet

Läkemedel och miljö med syfte att minska miljöpåverkan av läkemedel. År 2008 startades forskningsprogrammet MistraPharma där ett huvudsyfte är att finna bättre sätt att rena avloppsvatten från rester av läkemedel.

Vad görs i Europa?

Utomlands uppmärksammas frågan om läkemedel i miljön alltmer. I EU ställs krav på redovisning av miljöpåverkan. EU har också bestämt att alla medlemsstater ska ha återlämningssystem för kasserade läkemedel.

Vet doktorn vilka läkemedel som kan påverka naturen?

Arbetet med att miljöbedöma läkemedel påbörjades av Stockholms läns landsting år 2003 och läkarna får fortlöpande information om detta. Omkring år 2010 beräknas alla läkemedel som säljs i Sverige ha en miljöbedömning. Resultaten används tillsammans med uppgifter om effekt och säkerhet när läkemedel väljs till Kloka Listan. Uppgifterna som ligger till grund för bedömningen kommer huvudsakligen från läkemedelsföretagen.

Ger läkemedel som skadar naturen fler biverkningar?

Det finns inget sådant samband. Alla läkemedel är testade och noggrant kontrollerade för att ge effekt och så få biverkningar som möjligt. Hur naturen påverkas av läkemedlen är inte lika känt.

Kloka Listan (rekommenderade läkemedel vid vanliga sjukdomar) finns att hämta kostnadsfritt på Apoteket eller att läsa på www.vardguiden.se

Varför ska förbrukade plåster med läkemedel lämnas in på apotek?

I läkemedelsinnehållande plåster finns ett stort överskott av läkemedel. När plåstret är färdigantvänt finns därför mycket läkemedel kvar. Använda plåster ska därför inte spolats ner i toaletten eller kastas i sophinken utan lämnas in på apotek.

Vad gör Apoteket med kasserade läkemedel?

Läkemedlen förpackas och transporteras på ett säkert sätt till förbränningsanläggningar som har en process med extra hög temperatur. De små rester som kan bli kvar tas om hand för att inte komma ut i naturen.